

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoedrichtplan Hoogstamboomgaarden in Haspengouw

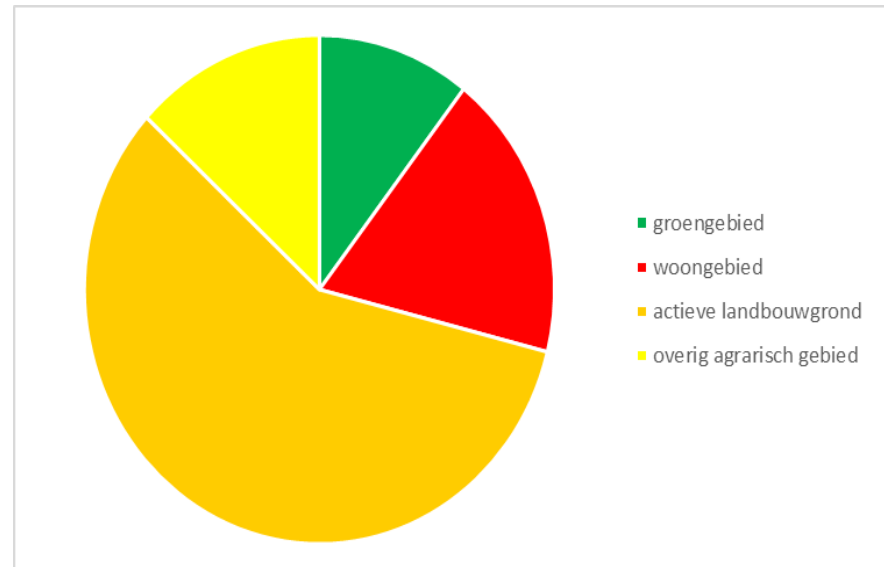
Anse Kinnaer

Wat is een onroerenderfgoedrichtplan?

- ▶ Onroerenderfgoeddecreet 12/07/2012
  - Nieuw instrument om het erfgoed te behouden en ontwikkelen
  - Visie op de toekomstige ontwikkelingen
  - Thematisch of gebiedsgericht
  - Participatief: betrekken verschillende belanghebbenden
  - Start in 2015 met twee projecten waarvan het onroerenderfgoedrichtplan voor hoogstamboomgaarden in Haspengouw één is

Waarom een OERP voor hoogstamboomgaarden?

- ▶ Hoogstamboomgaarden dreigen te verdwijnen (nog ca 3800 ha of 3% van het grondoppervlak)

► Verschuiving van waardering

- Valt tussen wal en schip op beleidsvlak + beleid erg versnipperd
- Onevenredige verdeling van lasten en lusten
- HEEL VEEL BELANGHEBBENDEN/BETROKKENEN

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

INSTITUUT
NATUUR- EN
BOSONDERZOEK

ILVO
Instituut voor Landbouw-
Visserij- en Voedingsonderzoek

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

TOERISME
VLAANDEREN

ALKEN
brouwen aan de toekomst

**10 juni 2017
ondertekening
intentieverklaring**

Doelstelling

We willen hoogstamboomgaarden **koesteren** als waardevolle streekeigen landschapselementen en **samen** werken aan een **duurzame verankering** van hoogstamfruitbomen in een **dynamisch landschap**

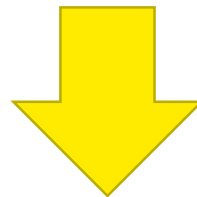

Vlaanderen
verbeelding werkt

Hoe willen we dit bereiken?

- ▶ Onderzoek naar waardering van hoogstamboomgaarden
  - Waardering door lokale bevolking (streekidentiteit?) en toeristen
  - Waardering door eigenaars en knelpunten
  - Waardering door verschillende beleidsdomeinen
- ▶ Beleidsanalyse
  - Bestaande beleid
  - Mogelijke nieuwe instrumenten (benchmarking)
  - Draagvlak bij eigenaars en beleidsmakers
- ▶ **In kaart brengen van wenselijkheden (mogelijke (rendabele) 'herbestemmingen', modellen voor behoud en beheer),... en de haalbaarheid hiervan**

- ▶ Opmaken van een geïntegreerde sectoroverschrijdende visie en actieprogramma voor de toekomst van hoogstamboomgaarden

Waarom is onderzoek en participatie belangrijk?

- ▶ Noden detecteren en draagvlak aftoetsen
  - Maatschappij (bevolking, verenigingen,...)
  - Eigenaars en (lokaal) beleid (randvoorwaarden)
- ▶ Nodig om afwegingen te kunnen maken
  - Vergelijking van waardering door verschillende beleidsdomeinen, bevolkingsgroepen,...
  - Hoe kunnen we zo goed mogelijk een beleid op maat voeren door het inzetten van verschillende instrumenten in verschillende situaties

Hoe pakken we dit project aan?

- ▶ Samenwerking met verschillende beleidsdomeinen en beleidsniveaus
  - Stuurgroep met vertegenwoordiging van verschillende beleidsdomeinen en beleidsniveaus
    - × randvoorwaarden beleid
  - Onderzoeksgroep met onderzoekers uit verschillende beleidsdomeinen
    - × Zoveel mogelijk integrale benadering
- ▶ Betrekken van belanghebbenden
  - Eigenaars via interviews
    - × Redenen voor behoud, noden, knelpunten → randvoorwaarden
  - Brede bevolking/maatschappij via participatieve website www.hoogstamdroomgaard.be
    - × Draagvlak, waardering, wensen
  - Belanghebbenden via trefdag
    - × Wensen, haalbaarheid, beleidsvoorstellen

Wat is er al gebeurd?

- ▶ 2 onlinebevestigingen
  - **Ontdek je landschap:** waardering van hoogstamboomgaarden, huidige en toekomstige functies in het Haspengouwse landschap (1155 respondenten uit Vlaanderen, 884 uit Haspengouw)
  - **Thesis Robin Vaes:** Waardering van aspecten van hoogstamboomgaarden + betalingsbereidheid (193 respondenten uit Haspengouw)
- ▶ 2 interviewreeksen
  - **Thesis Jonas Claes:** 20 eigenaars + inwoners van Sint-Truiden mbt waardering van hoogstamboomgaarden en beleid
  - **INBO-bevraging:** ca 10 interviews met landbouweigenaars: redenen voor behoud, knelpunten + mogelijke oplossingen
- ▶ Andere onderzoeken
  - **INBO:** ESD van hoogstamboomgaarden + enquête bij 113 recreanten in Borgloon
  - **MUSICAL 2011:** bevestiging ivm streekidentiteit bij 238 inwoners van Haspengouw

Vlaanderen
verbeelding werkt

meer dan 1500 mensen

Wat zijn de belangrijkste conclusies?

- ▶ landschap en landschapszorg zijn belangrijk voor de Haspengouwnaren - Fruitlandschap
- ▶ Hoogstamboomgaarden zijn belangrijke troef voor het landschap, woonomgeving en toerisme
- ▶ **Iedereen** vindt dat hoogstamboomgaarden behouden moeten blijven
→ er moet goed nagedacht worden over locaties, belang van behoud oude en zeldzame rassen
- ▶ Onbekend maakt onbemind - belang van passie
- ▶ Bruggen die moeten/kunnen gebouwd worden
→ Veeboeren vs biolandbouw
→ generatiekloof
- ▶ Stimulerend ipv restrictief beleid – duidelijkheid - veel meer aandacht voor onderhoud
- ▶ Actiebereidheid bij burger

resultaten en rapporten komen op www.hoogstamdroomgaard.be

Vlaanderen
verbeelding werkt

Hoe gaan we nu verder?

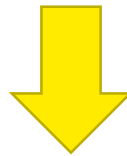
Informatie uit onderzoek en trefdag aanvullen met input participatieplatform

www.hoogstamdroomgaard.be

Onderzoeksgroep:
Beleidsanalyse

September 2018: aan de slag met de stuurgroep: formuleren van ambities

Eind 2018: Visievoorstel voor Vlaamse Regering

uitwerken actieprogramma

Anse Kinnaer

anse.kinnaer@vlaanderen.be

www.hoogstamdroomgaard.be

Vlaanderen
verbeelding werkt